De Limburgse Leeuw vergat zijn Zeeuwse broeder niet

Limburgse hulp aan de slachtoffers van de Watersnoodramp in 1953 [FH 290822]

'Er komt op het ogenblik een belangrijke verandering in de algemene weerstoestand, die in ons land een ongunstige wending aan het weer zal geven'. De lezers van *de Volkskrant* van zaterdag 31 januari 1953 zullen van dit bericht niet wakker hebben gelegen, en ook niet van de mededeling dat de depressie die de weeromslag veroorzaakte gevolgd zou worden door *'krachtige tot stormachtige Noordelijke winden, die koude lucht van de poolstreken naar het Noordzeegebied voeren'*. Een extra deken voor de nacht, veel meer voorzorgsmaatregelen zullen niet genomen zijn.

Regen, wind en kou

(Van onze weerkundige correspondent)

DE BILT, 30 Jan. — Er komt op het ogenblik een belangrijke verandering in de algemene weerstoestand, die in ons land een ongunstige wending aan het weer zal geven. De toestand met zacht en bewolkt weer van de laatste dagen zal namelijk na een periode met regen overgaan in koud en buiig weer.

De oorzaak hiervan is de ontwikkeling van een actieve depressie bij Schotland, die de barometers in geheel West-Europa flink doet dalen. Een regenzone, die de depressie vergezelt, beweegt zich over de Britse eilanden naar het Oosten en zal Zaterdag over ons land trekken. Achter de depressie staan krachtige tot stormachtige Noordelijke winden, die koude lucht van de poolstreken naar het Noordzeegebied voeren. Zondag zal deze koude lucht ons land bereikt hebben, zodat de temperaturen dan belangrijk lager zullen zijn dan de laatste dagen.

Het weerbericht

geldig tot vanavond, luidt: Zwaar bewolkt met regen. Krachtige af en toe harde wind tussen Zuidwest en Zuid. Dezelfde temperatuur als gisteren of iets lager.

ZONDAG 1 FEBRUARI:
Zon op: 8.21 — Onder: 17.27
Maan op: 20.28 — Onder: 9.03

MAANDAG 2 FEBRUARI:
Zon op: 8.19 — Onder: 17.29
Maan op: 21.37 — Onder: 9.13

Afb. 1: Op zaterdag 31 januari kondigde de Volkskrant *voor het weekend* 'regen, wind en kou' *aan. Voor de zondag werden* 'krachtige tot stormachtige Noordelijke winden' *verwacht, maar meer dan een flinke temperatuurdaling zou daarmee niet gepaard gaan.*

[Bron: www.delpher.nl]

De bewoners van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden waren wel gewend aan flinke stormen. Ze zullen die zaterdagavond vredig zijn ingeslapen. Er wachtten hun echter geen zoete dromen maar een regelrechte nachtmerrie; een nachtmerrie die geen droom was maar gruwelijke werkelijkheid. De dood woei over de eilanden.

De voorspelde 'stormachtige Noordelijke winden' groeiden in de nacht van 31 januari op 1 februari uit tot een zeer zware storm. Het water van de Noordzee, dat door springtij – wat twee keer per maand

voorkomt – reeds hoog stond, werd in de ‘trechter’ tussen de Zuid-Engelse en de Belgische en Zeeuwse / Zuid-Hollandse kust tot ongekende hoogten opgestuwd. De zeedijken van de eilanden werden overspoeld en braken door. De zee nam bezit van het land. De mensen waren niet langer veilig in hun huizen.

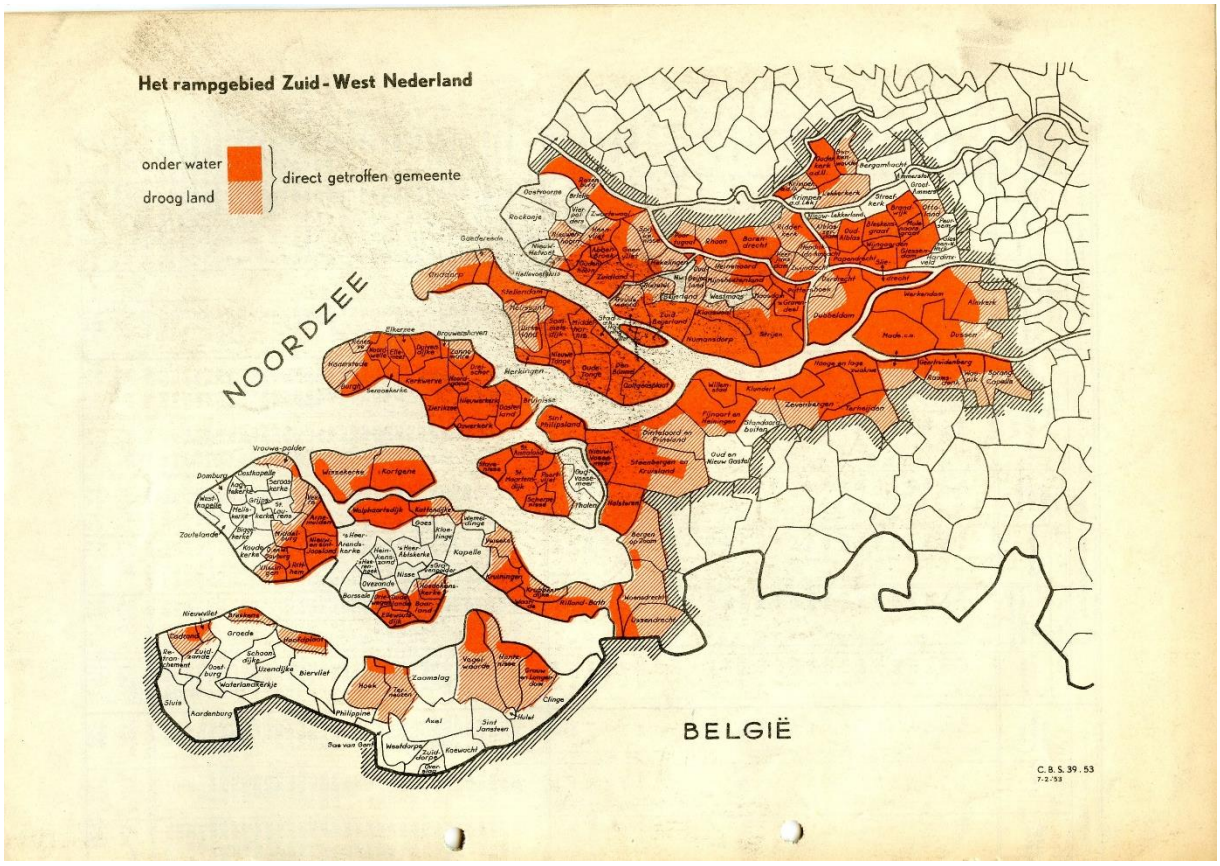

Afb. 2: Kaartje van de getroffen gebieden. [SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1953]

Ruim 1800 mensen verloren het leven. Het gehele land werd in rouw gedompeld. Frans Houben, commissaris van de Koningin in Limburg, sprak de bevolking van de provincie reeds op de dag van ramp toe via de microfoon van de Regionale Omroep Zuid (ROZ): *‘Vanochtend zijn wij diep geschokt door de eerste berichten over de watersnoodramp welke gebieden in Zuid-Holland, Zeeland en West-Brabant in het bijzonder troffen. De omvang van deze nationale calamiteit is nog niet te overzien’*. Uit de toespraak van gouverneur Houben blijkt dat de oorzaak van de ramp al direct duidelijk was: *‘Ten gevolge van het samengaan van een ongekende storm met springvloed zijn zeer grote aantallen van onze vaderlanders letterlijk aan de rand van een watergraf gekomen’*. De vraag, die toen ongetwijfeld ook gesteld zal zijn, is of we de catastrofe niet hadden kunnen zien aankomen. Maar ook hier geldt, wat bij veel rampen geldt: ‘met de wijsheid van nu hadden we anders gehandeld’. Het lijkt echter een patroon dat een potentiële ramp van ongekende omvang tot een ‘theoretische mogelijkheid’ wordt gereduceerd. De ramp op zich is niet onvoorstelbaar als wel het scenario dat die zich ook daadwerkelijk kan voltrekken. Tegen beter weten in waant men zich veilig. Er worden geen of onvoldoende maatregelen genomen. Daarbij komt nog dat (preventieve) maatregelen geld kosten. De baten (op de lange termijn) raken dan al snel uit het zicht.

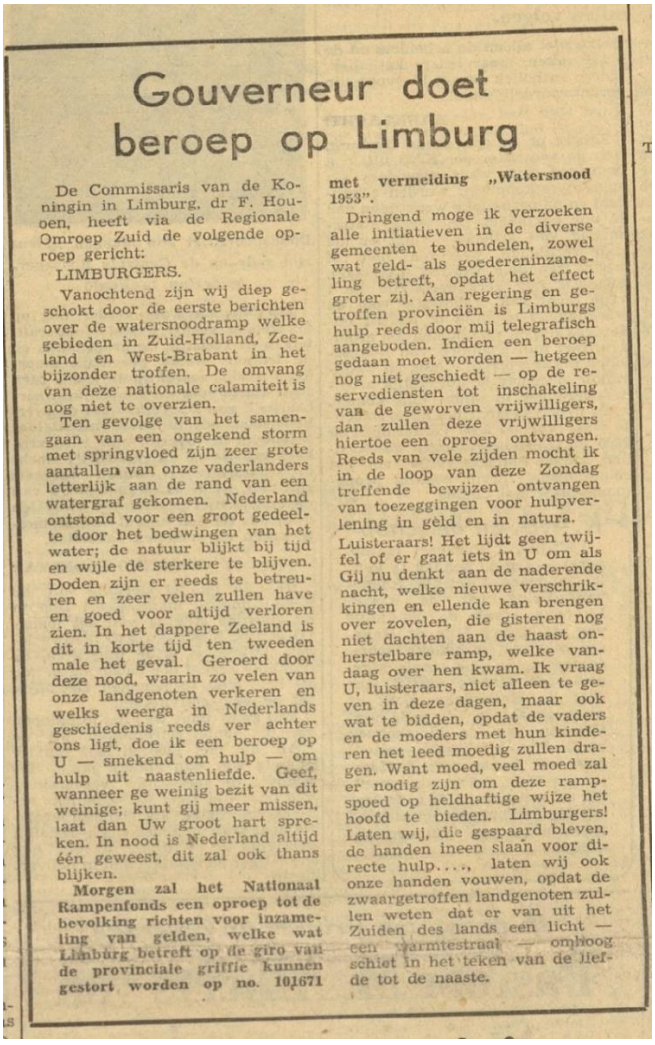

Gouverneur doet beroep op Limburg

De Commissaris van de Koningin in Limburg, dr F. Houben, heeft via de Regionale Omroep Zuid de volgende oproep gericht:

LIMBURGERS.

Vanochtend zijn wij diep geschokt door de eerste berichten over de watersnoodramp welke gebieden in Zuid-Holland, Zeeland en West-Brabant in het bijzonder troffen. De omvang van deze nationale calamiteit is nog niet te overzien.

Ten gevolge van het samengaan van een ongekend storm met springvloed zijn zeer grote aantallen van onze vaderlanders letterlijk aan de rand van een watergraf gekomen. Nederland ontstond voor een groot gedeelte door het bedwingen van het water; de natuur blijkt bij tijd en wijle de sterkere te blijven. Doden zijn er reeds te betreuren en zeer velen zullen have en goed voor altijd verloren zien. In het dappere Zeeland is dit in korte tijd ten tweeden male het geval. Geroerd door deze nood, waarin zo velen van onze landgenoten verkeren en welks weerga in Nederlands geschiedenis reeds ver achter ons ligt, doe ik een beroep op U — smekend om hulp — om hulp uit naastenliefde. Geef, wanneer ge weinig bezit van dit weinige; kunt gij meer missen, laat dan Uw groot hart spreken. In nood is Nederland altijd één geweest, dit zal ook thans blijken.

Morgen zal het Nationaal Rampenfonds een oproep tot de bevolking richten voor inzameling van gelden, welke wat Limburg betreft op de giro van de provinciale griffie kunnen gestort worden op no. 101671 met vermelding „Watersnood 1953".

Dringend moge ik verzoeken alle initiatieven in de diverse gemeenten te bundelen, zowel wat geld- als goedereninzameling betreft, opdat het effect groter zij. Aan regering en getroffen provinciën is Limburgs hulp reeds door mij telegrafisch aangeboden. Indien een beroep gedaan moet worden — hetgeen nog niet geschiedt — op de reservediensten tot inschakeling van de geworven vrijwilligers, dan zullen deze vrijwilligers hiertoe een oproep ontvangen. Reeds van vele zijden mocht ik in de loop van deze Zondag treffende bewijzen ontvangen van toezeggingen voor hulpverlening in geld en in natura.

Luisteraars! Het lijdt geen twijfel of er gaat iets in U om als Gij nu denkt aan de naderende nacht, welke nieuwe verschrikkingen en ellende kan brengen over zovelen, die gisteren nog niet dachten aan de haast onherstelbare ramp, welke vandaag over hen kwam. Ik vraag U, luisteraars, niet alleen te geven in deze dagen, maar ook wat te bidden, opdat de vaders en de moeders met hun kinderen het leed moedig zullen dragen. Want moed, veel moed zal er nodig zijn om deze rampspoed op heldhaftige wijze het hoofd te bieden. Limburgers! Laten wij, die gespaard bleven, de handen ineen slaan voor directe hulp...., laten wij ook onze handen vouwen, opdat de zwaargetroffen landgenoten zullen weten dat er van uit het Zuiden des lands een licht — een warmtestraal — omhoog schiet in het teken van de liefde tot de naaste.

Afb. 3: Al op 1 februari riep de commissaris van de Koningin Frans Houben via de regionale omroep de Limburgs op tot actie voor de slachtoffers van de watersnoodramp. De dag erna verscheen de toespraak op de voorpagina van het Limburgsch Dagblad *(en in andere Limburgse kranten).*

[*Limburgsch Dagblad*, 2 februari 1953; Collectie SHCL]

De gouverneur riep de Limburgers op om ruimhartig te geven: *'Geroerd door deze nood …, doe ik een beroep op U – smekend om hulp – om hulp uit naastenliefde. Geef, wanneer ge weinig bezit van dit weinige; kunt gij meer missen, laat dan Uw groot hart spreken. In nood is Nederland altijd één geweest, dit zal ook thans blijken*'.

Naast geldelijke giften, bijvoorbeeld via het Nationaal Rampenfonds, konden mensen ook anderszins steun bieden. De gouverneur voorzag dat er de nodige initiatieven zouden worden gelanceerd, en dat die gebaat waren bij een professionele coördinatie: *'dringend moge ik verzoeken alle initiatieven in de diverse gemeenten te bundelen, zowel wat geld- als goedereninzameling betreft, opdat het effect groter zij'*.

Ook bisschop Gulielmus Lemmens riep de bevolking op tot hulpvaardigheid. Daarbij zag hij een coördinerende taak voor de geestelijkheid weggelegd. Hij had *'direct onze Pastoors en Rectoren opdracht gegeven in iedere parochie een comité te vormen om deze enorme nood mee te kunnen lenigen'*. Ook hintte hij op het opnemen van évacués: *'als op ons een beroep zal worden gedaan om slachtoffers in gastvrijheid op te nemen, wilt dan tonen, dat ons Geloof een levend Geloof is en dat onze Christelijke Naastenliefde nog aan iedereen ten voorbeeld gesteld kan worden'*.[1]

Coadjutor Anton Hanssen mobiliseerde de werklieden tijdens een bijeenkomst van de Katholieke Arbeidersbeweging Limburg.

[1] *Dagblad voor Noord-Limburg*, 2 februari 1953.

Mgr. Hanssen luidt hulp-actie in

op K.A.B. kaderdag te Venlo

VENLO, 1 Februari. — Mgr. Hanssen, de hoge gast op de Centrale Raad van de Limburgse K.A.B., die deze dag te Venlo werd gehouden, sprak over de ramp die thans ons land getroffen heeft en spoorde de arbeiders aan tot daadwerkelijke en spoedige hulp. „Wij buigen ons hoofd voor God", aldus de coadjutor, „die dit toelaat om uit het kwade het goede te kunnen trekken. Voor Limburg moet nu de taal der liefde spreken". Tijdens de vergadering werd een collecte gehouden, die ruim ƒ 260.- opbracht: de eerste gift van de Limburgse arbeiders.

Verder sprak Mgr. Hanssen over de katholieke arbeidersbeweging die gedurende de laatste vijftig jaar met de katholieke kerk is meegegroeid en het volle vertrouwen van de bisschoppen heeft. Het Limburgse episcopaat wil samen met de Limburgse K.A.B. de taak

Afb. 4: Tijdens een bijeenkomst in Venlo van de Limburgse afdeling van de Katholieke Arbeidersbeweging (KAB) op zondag 1 februari spoorde coadjutor Anton Hanssen de arbeiders aan om hulp te bieden. Als Limburg de taal der liefde zou spreken kon, met Gods hulp, dit kwaad tot het goede leiden. De gehouden collecte bracht reeds 260 gulden op. [*Dagblad van Noord-Limburg*, 2 februari 1953; bron: www.delpher.nl]

Ook de krantenredactie van in elk geval het *Limburgsch Dagblad* riep de mensen op om gul te geven. Ze voegde de daad bij het woord en en maakte op 1 februari 500 gulden over aan het Rampenfonds. Bedrijven, instellingen en particulieren konden hun geld afgeven bij het hoofd- en de bijkantoren van de krant. Daarvan legde het blad in de volgende edities verantwoording af.

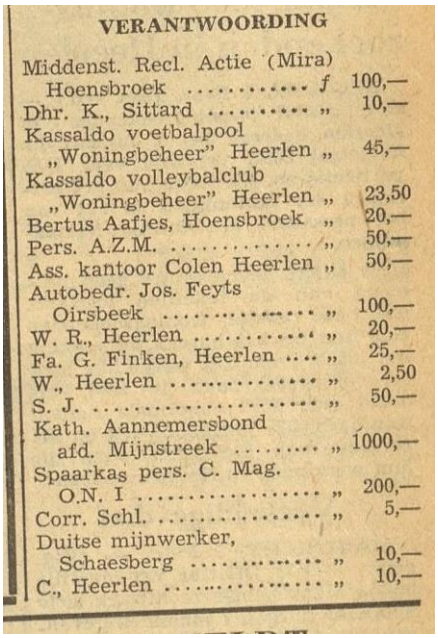

VERANTWOORDING

Middenst. Recl. Actie (Mira) Hoensbroek	ƒ	100,—
Dhr. K., Sittard	„	10,—
Kassaldo voetbalpool „Woningbeheer" Heerlen	„	45,—
Kassaldo volleybalclub „Woningbeheer" Heerlen	„	23,50
Bertus Aafjes, Hoensbroek	„	20,—
Pers. A.Z.M.	„	50,—
Ass. kantoor Colen Heerlen	„	50,—
Autobedr. Jos. Feyts Oirsbeek	„	100,—
W. R., Heerlen	„	20,—
Fa. G. Finken, Heerlen	„	25,—
W., Heerlen	„	2,50
S. J.	„	50,—
Kath. Aannemersbond afd. Mijnstreek	„	1000,—
Spaarkas pers. C. Mag. O.N. I	„	200,—
Corr. Schl.	„	5,—
Duitse mijnwerker, Schaesberg	„	10,—
C., Heerlen	„	10,—

Afb. 5: Bedrijven, instellingen, verenigingen en particulieren konden een gift doen via een van de kantoren of via het gironummer van het Limburgs Dagblad. *Ter verantwoording maakte de krant daar melding van.*

[*Limburgsch Dagblad*, 3 februari 1953; Collectie SHCL]

De oproepen sorteerden effect, want er kwamen tal van initiatieven van de grond. Op lokaal niveau werden comités opgericht, zoals in Roermond. Uit het verslag over de werkzaamheden blijkt dat burgemeester Robert Geuljans reeds op 1 februari het rampencomité had opgericht, waarbij diverse organisaties betrokken waren, met *'een vertegenwoordiging uit alle lagen der Roermondse burgerij'*. Het comité stelde zich ten doel *'het verlenen van snelle en daadwerkelijke hulp, bij het lenigen der noden en reddingswerkzaamheden, zulks in overleg en in samenwerking met voor dit doel aangewezen en aan te wijzen instanties'*. Voortvarendheid kon het comité niet worden ontzegd, want *'terstond ná de oprichtingsvergadering werd via de politie-geluidswagen een oproep gericht tot de burgerij om daadwerkelijk medewerking te verlenen, door zich beschikbaar te stellen voor de inzameling van geld en goederen. Het resultaat van deze oproep was, dat nog diezelfde avond om 8 uur, tweehonderd vrijwilligers zich hadden gemeld. Diverse personen ontvingen een persoonlijke oproep om mede leiding te geven bij de inzamelingen en nog diezelfde avond vond een leidersvergadering plaats'*.

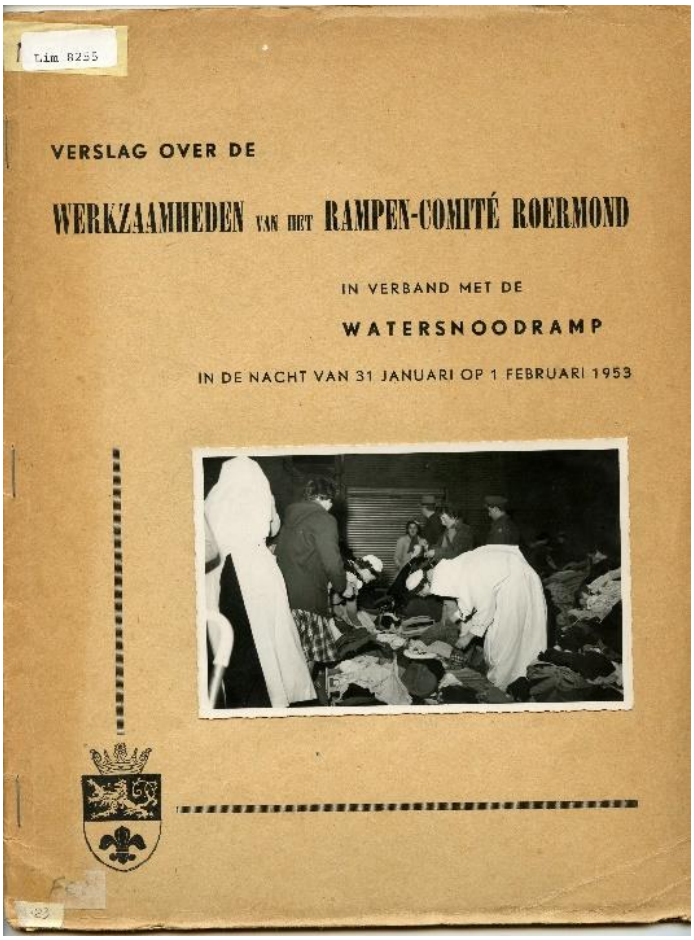

Afb. 6: Op 10 april 1953 legde het werkcomité van het Rampencomité Roermond verantwoording af van de verrichte werkzaamheden sinds de oprichting op 1 februari. In het bijzonder werd de voorzitter van het Rampencomité, burgemeester Geuljans, bedankt, 'die ons grote vrijheid van handelen liet, terwijl hij, op welk tijdstip dan ook, ons steeds met raad terzijde stond'. *En* 'een belangrijke factor was het grote begrip dat de bevolking van onze goede stad toonde, door steeds aan iedere oproep met grote spontaneïteit gevolg te geven'.

[Collectie SHCL, Lim 8255]

Vandaag reeds grote inzamelingen

Ruime giften uit Limburg op eerste dag na de ramp

Narrenkap werd een bedelnap

HEERLEN, 2 Febr. (Eig. red.) — Reeds op de eerste dag na het bekend worden van de grote ramp, welke hele delen van ons vaderland getroffen heeft, zijn ook in Limburg spontaan de reacties losgekomen en zijn reeds ruime giften bijeengebracht of tegezegd. „Voor Limburg moet nu de taal der liefde spreken," zei de bisschop-coadjutor Mgr Hanssen, sprekende over de ramp ter vergadering van de Centrale Raad van de Limburgse KAB. En de Limburgse arbeiders hielden in die bijeenkomst een eerste collecte welke ruim f 260.— opbracht. De Katholieke Mijnwerkersbond te Heerlen schonk direct f 1000.—; eenzelfde bedrag gaf de Kath. Ver. van Mijnbeambten; vandaag zal ter vergadering van de M.I.R. besproken worden hoe men een eventueel grotere actie zal gaan voeren. Het Rampencomité te Roermond stuurde f 5000.— naar het Nat. Rampencomité.

lecte laten houden en in de vroege avond reeds een eerste zending goederen naar Den Haag afgezonden. Er is vooral dringend behoefte aan voedsel (in blik), kleren, schoeisel, dekens. Bezorgen bij 't Roode Kruis, Akerstraat 17, Heerlen of telefonisch opgeven no. 4618. Voor het rayon Treebeek-Passart gelieve men te bezorgen in het Badhuis, Maanstraat, Treebeek.

Vandaag is in HEERLEN de grote inzamelingsactie, huis aan huis. Maandag en Dinsdag wordt in Kerkrade inzameling gehouden; lakens en slopen zijn hier erg welkom. In BRUNSSUM, waar burgemeester Quint met het Roode Kruis heeft vergaderd, wordt vandaag de grote inzameling gehouden, zowel van geld als van goederen in natura. Ook de Derde Orde in de Laanderstraat te HEERLEN zamelt gaven en goederen in. Het adres is: mevrouw Stump—Bollen, Looierstraat 15, te Heerlen. De Federatie van trommel- en fluiterscorpsen te Versiliënbosch heeft reeds f 10 voor de watersnood-slachtoffers gegeven.

De politie te HEERLEN heeft haar

Festiviteiten afgelast

MAASTRICHT, 2 Febr. (Eigen red.) Te Maastricht worden alle vergunningen voor festiviteiten ingetrokken of niet verleend tot en met Zaterdag 14 Februari. De aangekondigde wedstrijd voor buutereedner te Maastricht, is door het Provinciaal Comité afgelast. De carnavalsoptocht in Geleen zal niet doorgaan. Degenen die reeds gelden ervoor hadden bijeengebracht worden door de Flaarisse verzocht deze in het Watersnoodfonds te storten. Tot 14 Februari zullen ook andere carnavalsfestiviteiten niet doorgaan. Ook de carnavalsverenigingen van Kerkrade, Sittard, Weert en Roermond hebben besloten tot 7 Februari alle feestelijkheden af te gelasten en het Rampenfonds te steunen.

Afb. 7: Overal in Limburg gingen bedrijven, verenigingen en andere organisaties over tot actie. Ook carnavalsverenigingen lieten zich niet onbetuigd. Het Limburgsch Dagblad *van 2 februari meldde het volgende:* 'Prins Ernst I van Geleen verwisselde Zondagavond de narrenkap voor de bedelnap en ging zelf collecteren: hij heeft een mooi bedrag aan het hulpcomité ter beschikking gesteld. De Heerlense Winkbülle, die vandaag naar Arnhem zouden gaan om daar de feestelijkheden op te luisteren, zagen van dit voornemen af en zullen de baten van de te houden loterij ter beschikking van de onkosten voor de carnavalsoptocht ter beschikking stellen aan het Nat. Rampencomité. De Tempeleers *[blijkbaar werd het niet nodig geacht te vermelden dat die uit Maastricht komen]* hebben Zondagmiddag hun nieuwe Prins Carnaval niet uitgeroepen, en het Prinsenbal dat des avonds zou plaats vinden werd eveneens afgelast. De Marotte van Sittard zullen het batig saldo van de installatiezitting van Prins Carnaval van Woensdag a.s. en de opbrengst van de dan te houden collecte, eveneens tot leniging van de plotseling ontstane nood afdragen'. *Overigens ging de zitting van de Marotte niet door, net zoals alle andere feestelijke activiteiten werden afgelast.* [*Limburgsch Dagblad*, 2 en 4 februari 1953; Collectie SHCL]

Maaskanters geven graag en met gulle handen

Bekend met geweld van het water

SITTARD, 3 Febr. (Eigen red.) — Een zee van water schiep een zee van ellende. Op honderden kilometer afstand van de noodgebieden vragen landgenoten zich niet af: „Hoe is deze ramp ontstaan?" maar wèl: „Hoe kunnen wij hulp verlenen?" De mensen langs onze Maaskant weten iets van watersnood af. Zij zeggen ons vandaag echter: „Wat zou dat druppeltje Maaswater tegen die zee van zoutwater die huizen en bomen meevoert, dorpen en gehele streken isoleert en honderden mensen meesleurt in de dood".

Daarom stonden Maandagmorgen

Waar kunnen we onze giften kwijt? In enkele dorpen reed de burgemeester rond in een wagen met luidspreker. Hij deelde de bevolking mee dat 's midags een inzameling zou gehouden worden. „Mensen", zei deze zeer wijze burgervader, „gij kunt niet beseffen, hoe groot de nood is. Ik weet, dat gij graag geeft. Geeft goedgeefs!"

Of de mensen het hadden verstaan? We zijn de dorpen afgegaan en hebben links en rechts eens gekeken. iets gevraagd en een praatje gemaakt met de gevers en met de lieden van de ophaaldienst.

BELLENDE WETHOUDER

Om 1 uur trad uin een van de dorpen ten Westen van Sittard een wet-

zich enkele grotere jongens en meisjes, die gaarne bereid bleken om de goede gaven in ontvangst te nemen. Een verwonderd paard — op Maria Lichtmis werken de boeren hier niet — liet zich gewillig voor een grote plateauwagen spannen. „De oude tijd gaat herleven" zei de wethouder en rinkelde de bel, dat de vrouwen op de „luif" kwamen kijken. Ze kwamen echter niet met lege handen. Grote pakken verhuisden van onder de poort naar de plateauwagen en steeds meer kinderen moesten hun plaats op de wagen ruimen. Naast deze goederen gaven de huismoeders nog met gulle hand in de sigarenkistjes waar plaats was voor veel papieren geld. Wij zijn over verschillende „dorpels" gestapt en hebben met huismoeders en huisvaders gepraat. Het onderwerp viel telkens als „ein goetsch water" tussen ons. „Waat einen elendj toch", zei een bejaarde vrouw. „Ich höb de ganse daag aan de radio geloestert. Ich kan den elendj neet meer höre. Hie höb geer eine houp. Gaot auch nog ens bie de man op den „den". De vrouw

naar zijn werk — nodigde allen uit op een kop koffie: „Komt benne. De man is nao de koel. Ich höb jus nuut ondergoot veur de man gegoje(gekocht). Die erm luuj höbbe het nee nödig". In de volgende woning schuiven we acht paar klompjes in de gang op zij. „Hie höbbe ze ter" zei de wethouder. We wisten niet wat hij bedoelde: kinderen of geld. Aan de gift merkten we dat deze mensen in alle geval goedgeefs waren. Een ander moeder zei trots — waarschijnlijk omdat haar jongen zo is — „Hoebaer koum glösternieur ge om teen oer bonne geschprunge. Ich mot derek weg. Ich mot nao Kruiminge. Ich gaan helpe. Hie. En de jong hulp mot de moder neet achterblieve". Een royale gift ging in de grote beurs.

In een ander dorp vertelden ons mensen die geld en goederen ophaalden: „Noats is zoveul gegaeve. De luu zeen dich gaer komme".

UNIVERSITAIRE EXAMENS

UTRECHT, 3 Febr. — Voor het semi-art„ examen slaagde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht de heer Th. M. G. Mooihuysen te Sittard.

Afb. 8: De inwoners van de Maasdorpen in de Westelijke Mijnstreek kenden de kracht van water. Zij leefden intens mee met de slachtoffers.

[*Limburgsch Dagblad*, 4 februari 1953; Collectie SHCL][2]

Op aandringen van de commissarissen der Koningin werd in elke provincie de 'hulp op maatschappelijk terrein' centraal geregeld. In Limburg lag de coördinatie in handen van het Provinciaal Opbouworgaan Limburg (POL). De goederenzending liep via het Rode Kruis.

[2] I.h.a.: waar nodig nieuwe scans maken.

Particulieren werd ten sterkste ontraden om goederen rechtstreeks naar de noodgebieden te sturen, want die '*belemmeren momenteel de hulpverlening in die gebieden, mede omdat ter plaatse niet steeds over voldoende opslagruimte wordt beschikt'*.

De talloze inzamelingsacties leverden dermate veel op dat er op een gegeven moment sprake was van een overschot. Op 21 februari berichtte het *Limburgsch Dagblad* dat het Rode Kruis een grote voorraad goederen overhield. Er werd gezocht naar alternatieve bestemmingen, dichter bij huis. In Limburg werd het overschot verdeeld door een Commissie Goederenverdeling, die door het POL was ingesteld. Het ging om ruim 100 ton (ca. 700 m^3) textiel en schoenen (10.000 paar) die lagen opgeslagen in het leegstaand Jezuïetenklooster te Valkenburg.[3]

PROVINCIAAL OPBOUWORGAAN LIMBURG

Persoonlijk!

VERSLAG WERKZAAMHEDEN COMMISSIE GOEDERENVERDELING
OPBOUWORGAAN LIMBURG.
(23 Maart tot en met 14 Augustus 1953).

Toen enige tijd na de watersnoodramp van 1 Februari j.l. bleek, dat genoemde ramp een dergelijke milddadigheid had losgeslagen, dat er sprake was van een groot overschot aan goederen, besloot het Rode Kruis deze overtollige textiel ter beschikking te stellen van de hulpbehoevende landgenoten elders in den lande.

Voor de verdeling van deze overvloed aan ingezamelde goederen onder de sociaal-caritatieve instellingen van het kerkelijk en particulier initiatief in Limburg, werd een beroep gedaan op het Provinciaal Opbouworgaan Limburg, als zijnde de daartoe meest geëigende provinciale instantie.

Geheel in overeenstemming met haar aard en doelstelling werd door het Provinciaal Opbouworgaan Limburg voor deze kledingverstrekking een Commissie in het leven geroepen - de Commissie Goederenverdeling Opbouworgaan Limburg - welke op 23 Maart j.l. werd geïnstalleerd. Deze Commissie, welke inmiddels haar taak heeft beëindigd en waarin vertegenwoordigers van het sociaal-caritatieve leven zitting hadden, was als volgt samengesteld: J.H. Ensinck (Voorzitter), Mevrouw Th. Blokland-Düster, Aalm.H.Th.E. Boel, P.J.H. Ernst, Mgr P.J.M. Jenneskens, Mevrouw H.A. Kraayeveld-Knierim, Th.H. Maessen, Mevrouw J.H.M. Monchen-Paumen, C.F.M. van Nunen, Prof. Dr A.R. Veldman en Mr J.A.A.M. Vencken. Als secretaris werd aan deze Commissie toegevoegd de directeur van het Opbouworgaan, Drs J.J.M. Wijers.

Hier moge volgen een verslag van de werkzaamheden van genoemde Commissie tijdens haar werkperiode van 23 Maart tot en met 14 Augustus 1953.

Afb. 9: De hoeveelheid ingezamelde kleren en schoenen ten behoeve van de getroffenen van de watersnoodramp oversteeg de behoefte. Het overschot werd verdeeld onder de behoeftigen in het land. In Limburg werd de distributie gecoördineerd door de Commissie Goederenverdeling van het Provinciaal Opbouworgaan Limburg. [SHCL, EAN_0804 inv.nr. 165]

Van de steunacties die door het bedrijfsleven werden opgezet, maakte die van de kolenmijnen de meeste indruk, mede vanwege het massale karakter ervan. Reeds op zondag 2 februari sprak Frans Dohmen, voorzitter van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond de luisteraars van de ROZ toe.

[3] SHCL, EAN_0804 inv.nr. 165.

Mede namens de Protestantse Christelijke Mijnwerkersbond, de Algemene Nederlandse Bedrijfsbond Mijnindustrie en de Algemene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf kondigde hij aan dat de bonden zich hadden geschaard achter een maatregel van de Mijnindustrieraad om de komende zaterdag de korte dienst te vervangen door een achturige werkdag. Ofschoon er geen verplichting bestond om de extra inkomsten uit het overwerk af te dragen, rekende men erop dat de mijnwerkers het loon van de twee uren overwerk zouden afstaan ten behoeve van het Nationaal Rampenfonds. Van de koempels die geen overwerk konden verrichten, werd verwacht dat ze vrijwillig twee uur loon zouden afstaan. Aanvullend zouden de mijndirecties de inkomsten uit de extra productie afdragen.
Sommige koempels deden er nog een schepje bovenop door een deel van hun 'deputaatkolen', het in de vorm van kolen uitgekeerde deel van het loon, af te staan.

De provincie Limburg geeft 50.000 gulden

MAASTRICHT 2 Febr. (Eigen red.) — Terwijl alle Statenleden staande toehoorden, legde de Commissaris der Koningin Maandagochtend in de vergadering der Provinciale Staten een verklaring af, waarin hij in ontroerende bewoordingen uitdrukking gaf aan het diepe medeleven van Limburg met de door de watersnood geteisterde gebieden. Hij deelde mede, dat G. S. voorstelden hem te machtigen van provinciewege een bedrag van f 50.000 ter beschikking te stellen ter leniging van de nood. Mr. Haffmans antwoordde namens Provinciale Staten, dat geen enkel Statenlid hiertegen enig bezwaar zou hebben.

De Commissaris der Koningin zeide verder nog, dat aan H.M. de Koningin en aan de Minister-president telegrammen zijn verzonden, waarin oprecht medeleven wordt betuigd en de bereidheid tot uitdrukking gebracht wordt om de ontstellende nood zoveel mogelijk te helpen lenigen.

TER LENIGING VAN DE BITTERE NOOD

Mijnwerkers werken Zaterdag 2 uur extra

Oproep van de organisaties

HEERLEN, 2 Februari. — De Mijnindustrieraad heeft in zijn vergadering van heden, Maandag 2 Februari, telegrammen verzonden aan de minister van Economische Zaken en aan de Commissaris der Koningin in de provincie Limburg, waarin de raad uiting geeft aan zijn deernis met de slachtoffers van de watersnood. De raad heeft in deze telegrammen medegedeeld, dat hij zal bevorderen dat op Zaterdag 7 Februari a.s. twee uren extra wordt gewerkt. Het loon en de meerproductie over deze uren zullen geheel worden afgestaan aan de getroffen landgenoten. De organisaties van arbeiders en van beambten, evenals de mijnondernemingen, hebben haar volledige medewerking toegezegd, wetend aldus te handelen in de geest van het gehele personeel der mijnbedrijven.

Deze bijdrage, welke de totale mijngemeenschap in de leniging van de nood schenkt, zal, naar verwacht wordt, het bedrag van ongeveer één millioen gulden opleveren.

De gezamenlijke organisaties van arbeiders en beambten in de mijnindustrie hebben de volgende oproep verspreid.

De nationale ramp, welke ons vaderland heeft getroffen en naast het verlies van vele mensenlevens grote materiële schade heeft veroorzaakt, heeft de besturen van de gezamenlijke organisaties van beambten en arbeiders in de mijnindustrie op mogelijkheden doen zinnen om ons alle in een daad om te zetten.

In de Mijnindustrieraad werd men het er al spoedig over eens, dat de meest doeltreffende hulp geboden kan worden door op Zaterdag 7 Februari de korte dienst te vervangen door een 8-urige arbeidsdag.

De werknemersorganisaties hebben gemeend aan uit voorstel hun volle medewerking te moeten verlenen, om zo te komen tot een massale uiting van medeleven van de Limburgse mijnindustrie.

De ondernemingen hebben zich bereid verklaard om de opbrengst van de méér-productie op Zaterdag 7 Februari geheel ter beschikking te stellen van het Nationaal Rampenfonds. De werknemers zullen niet willen achterblijven.

De gezamenlijke organisaties doen een beroep op het gehele mijnpersoneel om de extra-inkomsten uit dit overwerk eveneens ter beschikking te stellen van het Rampenfonds. Aan hen, die niet in de gelegenheid worden gesteld om overwerk te verrichten, vragen zij om VRIJWILLIG het loon van 2 uren ter beschikking te stellen.

De gezamenlijke organisaties nemen aan, dat zij door deze suggestie uitdrukking hebben gegeven aan het gevoelen van medeleven, dat de harten van het gehele mijnpersoneel vervult en vertrouwen, dat dit overwerk niet gezien zal worden als een offer, doch slechts als een daad van christelijke naastenliefde.

Namens de gezamenlijke organisaties,

A. HENNEKENS,
Kath. Ver. v. Mijnbeambten.

W. VAN DER ZALM,
Prot. Chr. Ver. v. Beambten werkzaam bij het mijnbedrijf.

J. DE KONING,
Ver. v. Beambten b. d. Nederlandse Steenkolenbedrijven.

F. DOHMEN,
Ned. Kath. Mijnwerkersbond.

J. KRAMER,
Alg. Ned. Bedrijfsbond Mijnindustrie.

C. FEENSTRA,
Prot. Chr. Mijnwerkersbond.

W. HAMERS,
Alg. Bond van Werkers in het Mijnbedrijf.

Afb. 10: Binnen 24 uur na de ramp kwam de Mijnindustrieraad, in overleg met de mijnwerkersbonden, tot het voorstel / besluit om op zaterdag 7 februari het loon en de productie van twee uur extra werk af te staan. [*Limburgsch Dagblad*, 3 februari 1953; Collectie SHCL]

Die zaterdag werd 47.333 ton kolen gedolven, de hoogste dagproductie sinds de Tweede Wereldoorlog. Er werd ruim een miljoen gulden overgemaakt. Bovendien hoefde dankzij de extra groei van de nationale kolenvoorraad minder kolen te worden geïmporteerd. Deze deviezenbesparing kon worden benut voor de steun aan de getroffen regio. Daarmee was de betuiging van compassie met de slachtoffers nog niet ten einde. Er lag een voorstel op tafel om een verlofdag in te leveren ─ de directie zou het loon voor de hulp reserveren, maar deze maatregel zou geen extra kolenproductie opleveren ─ of om op zondag te werken. Dit laatste voorstel zou echter slecht uitvoerbaar zijn, zo werd gevreesd, mede doordat de bereidwilligheid van de koempels onzeker was ─ voor velen was de zondagse rustdag in menig opzicht heilig. De bedrijfsmatige organisatie van die extra werkdag zou bij een onzekere omvang van de deelname van de mijnwerkers heel moeilijk worden. Het meest praktische was om opnieuw twee uur gratis over te werken. Dat gebeurde maar liefst op twee zaterdagen: 14 en 21 februari.

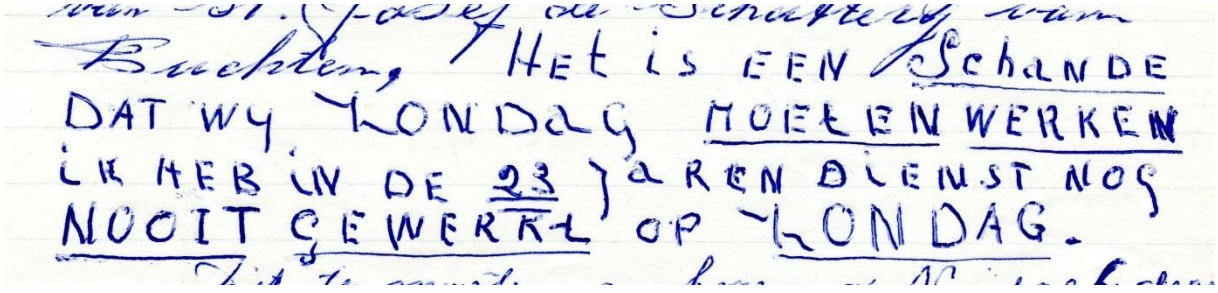

Afb. 11: Het voorstel om op zondag te werken viel niet bij alle koempels in goede aarde. Deze extra inspanning van het mijnpersoneel zou trouwens, anders dan dit schriftelijk protest suggereert, op basis van vrijwilligheid geschieden. Wel werd op de 'weigeraars' een moreel beroep gedaan om vrijwillig een verlofdag of om één dag loon in te leveren. [SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

Nieuw daadwerkelijk offer voor geteisterde gebieden

Mijnwerkers verrichten voor Rampenfonds nog twee keer twee uur overwerk

Vorige week Zaterdag werd de hoogste dagproductie na bevrijding gemaakt

Dat de mijnwerkers dit verleden Zaterdag ook reeds hebben getoond, blijkt wel uit het feit, dat de mijnen op die dag met 47.333 ton de hoogste dagproductie na de bevrijding hebben gemaakt. De meerproductie be-

Afb. 12: Na de eerste succesvolle actie deed de Mijnindustrieraad, met steun van de mijnwerkersbonden, het voorstel om nogmaals twee zaterdagen twee uur extra te werken. [*Limburgsch Dagblad*, 3 februari 1953; Collectie SHCL]

Verdere hulp aan Slachtoffers van de Watersnood

Overwerk op de Zaterdagen 14 en 21 Februari 1953

Vele personeelsleden hebben er op aangedrongen om, gezien de omvang, welke de nationale ramp heeft aangenomen, de hulp aan de slachtoffers van de watersnood voort te zetten.

In de Mijnindustrieraad is daarom overeengekomen te bevorderen dat op de Zaterdagen 14 en 21 Februari a.s. zoveel mogelijk 2 uur langer wordt gewerkt.

In overeenstemming hiermede wordt het volgende bepaald:

I a) Voor het ondergrondse en bovengrondse personeel van de mijnzetels, dat op Zaterdag normaal 6 uur werkt, wordt op bovengenoemde dagen de werktijd gesteld op:

ochtenddienst: van 6-14 uur;
middagdienst: van 14-22 uur;
nachtdienst: van 22- 4 uur.

b) Voor het overige bovengrondse personeel, dat wordt aangewezen om over te werken, wordt de werktijd verlengd met 2 uren tot ten hoogste 8 uren.

II Het personeel, dat dit extra-werk verricht, ontvangt - tenzij het hiertegen bezwaar maakt - hiervoor geen beloning. DE OPBRENGST VAN DE MEERDERE KOLENPRODUCTIE ZAL TER BESCHIKKING WORDEN GESTELD VAN HET NATIONAAL RAMPENFONDS.

III De personeelsleden, die niet worden aangewezen om op bovengenoemde Zaterdagen extra-werk te verrichten, zullen in de gelegenheid worden gesteld in de plaats daarvan t.b.v. het rampenfonds af te staan:

ofwel 1 dag verlof;
ofwel 1 dag verlofloon, resp. 1 dag salaris (in te houden in 4 maandelijkse termijnen).

Bij het beschikbaar stellen van 1 dag verlofloon, resp. 1 dag salaris zal echter de bijdrage van degene, die op 7 Februari j.l. niet gewerkt hebben, in mindering worden gebracht.

Eenvoudigheidshalve wordt aangenomen, dat de arbeiders, die niet worden aangewezen om extra-werk te verrichten, genegen zullen zijn 1 dag verlof af te staan.

Zij, die in plaats hiervan 1 dag verlofloon willen afstaan, dienen dit uiterlijk op 16 Februari a.s. kenbaar te maken bij

De ondernemingen zullen de op deze wijze ter beschikking komende bedragen met eenzelfde bedrag verhogen.

Geen inhouding zal plaats vinden voor arbeiderspersoneel, dat op beide Zaterdagen wegens ziekte of ongeval zal hebben verzuimd, tenzij dit de wens daartoe te kennen geeft.

IV Zij, die bezwaar hebben tegen het afstaan van de verdienste voor het extra-werk dan wel tegen het afstaan van 1 dag verlof of verlofloon, dienen dit uiterlijk op 16 Februari a.s. bekend te maken bij

Wij vertrouwen, dat alle personeelsleden aan deze voortzetting van de hulpactie hun volle medewerking zullen verlenen.

DE DIRECTIE

HEERLEN, 12 FEBRUARI 1953

Afb. 13: Ook door middel van affiches communiceerden de mijndirecties, zoals hier van de Oranje Nassau, het besluit van de Mijnindustrieraad om nog twee zaterdagen twee uur extra te werken,

[SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

DE GEZAMENLIJKE STEENKOLENMIJNEN
IN LIMBURG Afd. Statistiek

26 FEB 1953

RESULTAAT VAN DE HULPACTIE IN DE MIJNINDUSTRIE

	Extra-prod. door overwerk op de Zaterdagen 14 en 21 Februari 1953	Opbrengst van deze extra-prod. (incl.de heffing welke normaal a/h brandstoffenegalisatiefonds zou moeten worden afgedragen)	Bedrag voortvloeiende uit het beschikbaarstellen van een dag verlofloon of salaris dan wel een dag verlof na verdubbeling doorondernemingen	Totaal bedrag over de Zaterdagen 14 en 21 Februari 1953	Totaal bedrag afgerond en overgemaakt aan het Nat.Rampenfonds over de Zaterdagen 14 en 21 Februari 1953	Totaal bedrag afgerond en overgemaakt aan het Nat.Rampenfonds over Zaterdag 7 Februari 1953	Totaal bedrag afgerond en overgemaakt aan het Nat.Rampenfonds over de 3 Zaterdagen
	t	f	f	f	f	f	f
S.M.	18.179	870.100,--	204.935,--	1.075.035,--	1.075.035,--	711.000,--	1.786.035,--
O.N.	4.788	233.800,--	26.850,--	260.650,--	260.650,--	170.000,--	430.650,--
L.V.	2.297	119.900,--	13.200,--	133.100,--	133.100,--	105.000,--	238.100,--
D.M.	737	40.959,53	6.605,90	47.565,43	47.600,--	44.300,--	91.900,--
W.S.	519	25.363,44	2.583,20	27.946,64	28.000,--	26.400,--	54.400,--
Secretariaat MIR en Gezamenlijke Steenkolenmijnen			2.525,--	2.525,--	2.525,--	--	2.525,--
G.M.	26.520,--	1.290.122,97	256.699,10	1.546.822,07			
	Afgerond en gepubliceerd:	1.290.200,--	256.710,--	1.546.910,--	1.546.910,--	1.056.700,--	2.603.610,--

25 Februari 1953.

Afb. 14: De drie zaterdagen dat er op de Staatsmijn Maurits, de Oranje Nassau, de Laura & Vereeniging, de Domaniale Mijn en de Willem-Sophia twee uur extra was gewerkt leverden ruim 2.600.000 gulden op. [SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

Behalve door gratis extra uren te werken en door de opbrengst van de extra kolenproductie af te staan, verleenden de mijnen op nog een andere wijze steun aan de hulp voor de slachtoffers van de watersnoodramp, namelijk door het sturen van goederen en materieel. Er ging zelfs technisch personeel richting de getroffen gebieden. Zo vertrok op 9 februari een ploeg van tien elektriciens van de Staatsmijnen Maurits en Emma om te helpen het stroomnetwerk te herstellen.

TREINEN EN AUTOCOLONNES NAAR DE NOODGEBIEDEN

Prompte hulpverlening met zeer noodzakelijke artikelen

Het Spoorweg- en Expeditiebedrijf van de Staatsmijnen heeft extra drukke dagen beleefd vorige week. Met eigen wagens van de Staatsmijnen met een totaal laadvermogen van honderd ton werd een grote hoeveelheid materiaal uit de magazijnen van de gezellenhuizen naar het Westen gestuurd. Zo gingen 500 complete bedden met matrassen, kussens, slopen, lakens en dekens reeds Maandagnacht na de ramp naar Rotterdam. De chauffeurs en hun helpers hebben daar de gehele zending overgeladen in schepen, die naar Middelburg vertrokken, alwaar met dit materiaal een compleet noodziekenhuis werd ingericht.

Ook ging met dit transport een zending mee van 7000 paar rubberlaarzen uit de magazijnen der Staatsmijnen. Hieraan was dringend behoefte.

Daar bleef het niet bij. Het Spoorweg- en Expeditiebedrijf maakte twee treinen gereed met ijzeren materiaal van de Staatsmijnen. Op de bedrijven werden de wagons met grote spoed geladen, naar Nuth gebracht en daar tot treinen geformeerd, een van 27 en de ander van 35 wagons. Het materiaal bestond uit rails voor dijkdichting en noodbruggenbouw, rijplaten, pijpen voor afvoer en doorvoerpijpen, ondersteuningsmateriaal en kabels.

De snelle verzending van dit hoogst benodigde materiaal mag gerust een topprestatie genoemd worden.

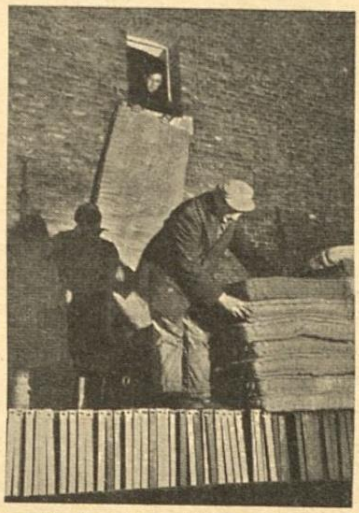

Uit de magazijnen der gezellenhuizen op Kasteel Hoensbroek worden de bedden op vrachtauto's geladen.

Electriciëns naar Zeeland.

Maandag jl. is een ploeg van tien electriciëns (4 van Staatsmijn Emma, 3 van Staatsmijn Maurits en 3 van het S.B.B.) naar Middelburg vertrokken. Zij hebben zich daar ter beschikking gesteld van de Provinciale Zeeuwse Electriciteitsmaatschappij voor het uitvoeren van herstellingen aan het electriciteitsnet. De ploeg stond onder leiding van hoofdopzichter van Tillo van Staatsmijn Emma en van baas Pelssers van Stm. Maurits.

Het Stikstofbindingsbedrijf heeft 95.100 jute zakken afgezonden naar de noodgebieden; aan zakken was daar grote behoefte voor het versterken van bedreigde punten in de dijken. De schippers in de haven Stein hebben in spontane actie kleding en geld ingezameld.

Buitenlandse gepensionneerden deden mee.

Vele bedrijfsgenoten kwamen verlofdiensten aanbieden of voorstellen om 's Zondags te werken en hun loon ter beschikking te stellen. Deze aanbiedingen zijn even aangehouden in verband met de besluiten, die de Mijnindustrieraad Woensdag zou nemen.

Zeer sympathiek zijn de brieven, die het Algemeen Mijnwerkersfonds ontving van gepensionneerden in het buitenland. Een Duitse gepensionneerde stelde een heel jaar pensioen ter beschikking van het Rampenfonds. Verder kwamen er bijdragen binnen van zeven andere gepensionneerden uit Duitsland, waaronder enkele weduwen en van een gepensionneerde uit het Saarland.

De entreegelden van de personeeluitvoering op Zaterdag 15 Februari a.s. in het Verenigingsgebouw te Terwinselen, welke voorstelling onder auspiciën van het Fonds voor Sociale Instellingen plaats heeft, komen geheel ten goede van het Rampenfonds.

Een prachtig voorbeeld schonk een 17-jarige O.V.S.-er, die met toestemming van zijn vader *f* 25,— van zijn spaartegoed op de mijn bestemde als gift aan de slachtoffers.

Bijdrage A.M.F.-Ziekenfonds verlaagd

Door het bestuur van het A.M.F. is de bijdrage tot het Ziekenfonds met ingang van 1 Januari 1953 verlaagd tot 3,3%. Voorheen bedroeg deze bijdrage 3,6%. De werknemersbijdrage tot het Ziekenfonds is hierdoor van 1,8% op 1,65% gebracht.

Afb. 15: Het blad Nieuws van de Staatsmijnen *berichtte in zijn editie van vrijdag 13 februari over de geboden materiële hulp. Ook werd gemeld dat de maandag daarvoor tien elektriciens naar Zeeland waren vertrokken.* [Collectie SHCL]

Staatsmijnen bieden Klundert snelle hulp

Zoals Ir van Waes in zijn inleiding voor de Ondernemingsraad meedeelde (zie pag. 2), wordt aan de gemeente Klundert in het rampgebied snelle hulp geboden door het Gasdistributiebedrijf van de Staatsmijnen. De linkse foto toont hoe een „jeep" van het G.D.B. buizen aanvoert over een smalle dijk, waaruit het water grote stukken heeft weggeslagen, de rechtse foto geeft een beeld van de gasfabriek in Klundert, waar het water aanvankelijk tot boven de deuren stond. Heden, 13 Maart, hoopt men reeds aan een deel van Klundert gas te leveren.

Paardentractie bracht uitkomst in Kortgene

Op een slede, getrokken door een span forse Zeeuwse paarden, vervoeren twee electromonteurs van de Staatsmijnen een transformator in het zwaar getroffen plaatsje Kortgene. De weg naar de transformatorcel kon door vrachtauto's niet bereden worden, vandaar dat paarden-tractie uitkomst moest brengen. Morgen komt de ploeg van 10 Staatsmijnen-electriciëns, die op 9 Februari jl. naar het rampgebied was vertrokken, weer in de Mijnstreek terug, na op verscheidene plaatsen in het overstroomde gebied welkome assistentie te hebben verleend.

Afb. 16:In het nummer van 13 maart plaatste Nieuws van de Staatsmijnen *twee berichtjes over de inzet van het eigen personeel, in het Brabantse Klundert en in Kortgene op Noord-Beveland.* [Collectie SHCL]

Afb. 17: De vader van Hub Kitzen was een van de elektriciens die in Zeeland hulp geboden heeft. Hij heeft zes weken op het eiland Tholen verbleven, bij de familie Vader. Enkele foto's herinneren nog aan die periode. Bovenste foto: de ploeg vóór het vertrek; Johan Kitzen (1922-1998) staat tweede van links. Op de onderste foto staat hij tweede van rechts. [Collectie Hub Kitzen]

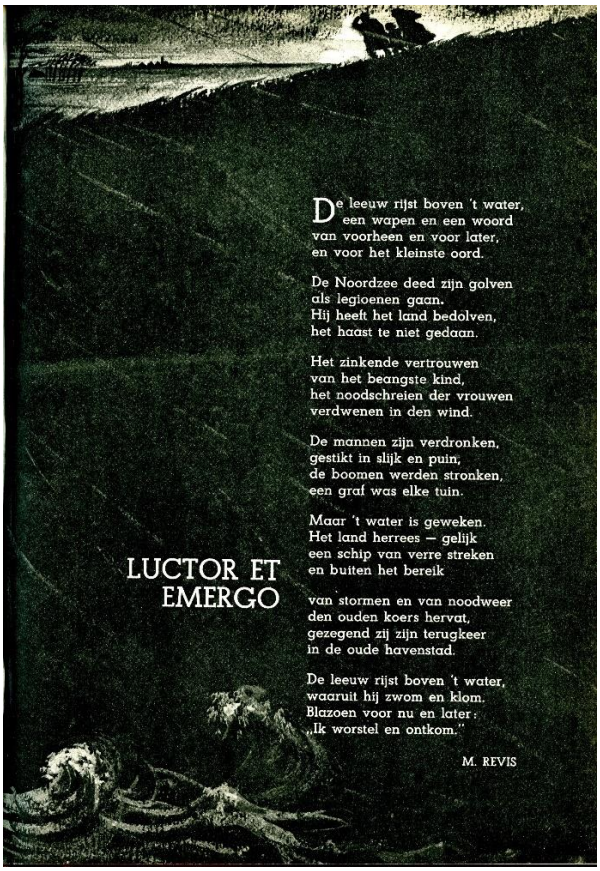

Afb. 18: Gedicht van M. Revis (pseudoniem van Willem Visser) in het blad Steenkool, *februari 1953.*

De redactie van Steenkool schreef over de ramp het volgende: 'Wij hier in de mijnen weten wat natuurkrachten vermogen … Wij voelen ons meer dan anderen verbonden met hen, wier leven bestaat in een onafgebroken reeks ontmoetingen met die natuurkrachten. Wij kennen die sfeer van gevaar en dreiging. En het is dan ook geen wonder, dat het antwoord van de Limburgse mijnindustrie op die ramp en nood in het Westen even spontaan als krachtig was'.

Ook andere bedrijven dan de mijnindustrie toonden zich solidair.

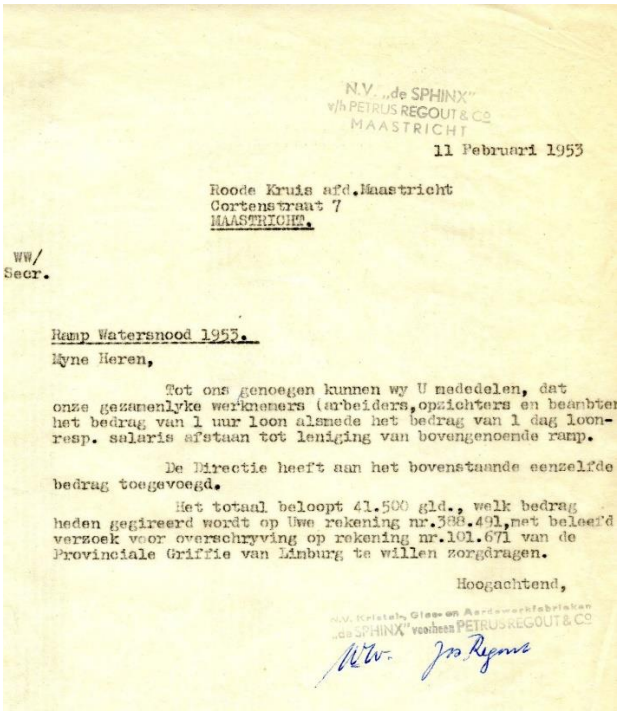

N.V. „de SPHINX"
v/h PETRUS REGOUT & Co
MAASTRICHT

11 Februari 1953

Roode Kruis afd.Maastricht
Cortenstraat 7
MAASTRICHT.

WW/
Secr.

Ramp Watersnood 1953.

Myne Heren,

Tot ons genoegen kunnen wy U mededelen, dat onze gezamenlyke werknemers (arbeiders,opzichters en beambten) het bedrag van 1 uur loon alsmede het bedrag van 1 dag loon- resp. salaris afstaan tot leniging van bovengenoemde ramp.

De Directie heeft aan het bovenstaande eenzelfde bedrag toegevoegd.

Het totaal beloopt 41.500 gld., welk bedrag heden gegireerd wordt op Uwe rekening nr.388.491,met beleefd verzoek voor overschryving op rekening nr.101.671 van de Provinciale Griffie van Limburg te willen zorgdragen.

Hoogachtend,

N.V. Kristal-, Glas- en Aardewerkfabrieken
„de SPHINX" voorheen PETRUS REGOUT & Co

Afb. 19: De solidariteitsactie van De Sphinx *leverde 41.500 gulden op.*

[SHCL, EAN_1012 inv.nr. 979]

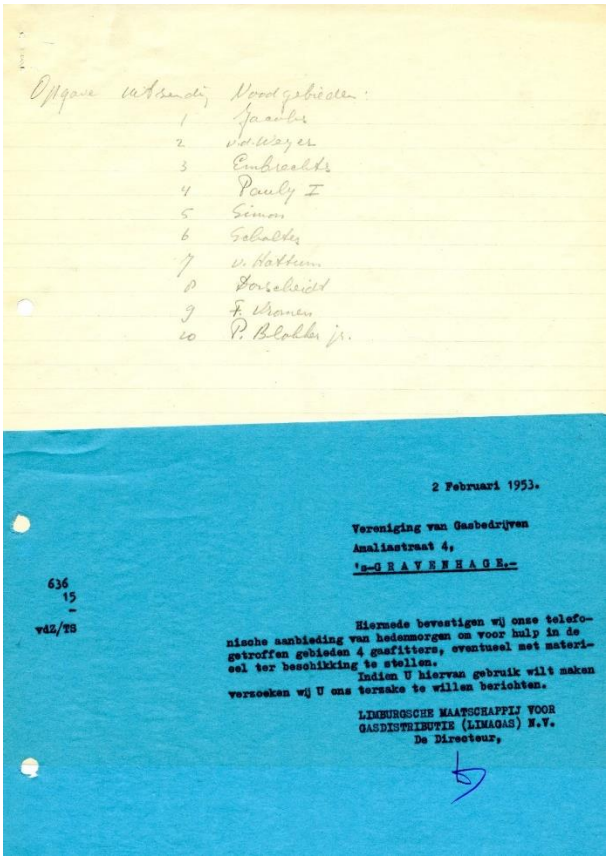

Opgave uitzending Noodgebieden:
1 Jacobs
2 v.d. Weyer
3 Embrechts
4 Pauly I
5 Simon
6 Schalter
7 v. Hattum
8 Dorscheidt
9 F. Vromen
10 P. Blokker jr.

2 Februari 1953.

Vereniging van Gasbedrijven
Amaliastraat 4,
's-GRAVENHAGE.-

636
15
-
vdZ/TS

Hiermede bevestigen wij onze telefonische aanbieding van hedenmorgen om voor hulp in de getroffen gebieden 4 gasfitters, eventueel met materieel ter beschikking te stellen.
Indien U hiervan gebruik wilt maken verzoeken wij U ons terzake te willen berichten.

LIMBURGSCHE MAATSCHAPPIJ VOOR
GASDISTRIBUTIE (LIMAGAS) N.V.
De Directeur,

Afb. 20:Bij Limagas *meldden zich tien mensen voor uitzending naar de getroffen gebieden. Het bedrijf bood vier gasfitters aan.* [SHCL, EAN_1140 inv.nr. 1181]

Een aspect van de hulpverlening dat uit het collectieve geheugen is verdwenen, is de opvang van évacués. Diverse Limburgse gezinnen hebben ontheemde slachtoffers in huis genomen.

Drie dagen en drie nachten op zolder gehuisd

Getroffen gezin uit Nieuwe Tonge nu bij familie in Kerkrade

„Als een muur kwam het water op ons af", zegt Theunis van Zielst

KERKRADE, 6 Febr. (Eigen red.). — Vier en twintig uren geleden stond de 23-jarige Theunis van Zielst met zijn vrouw en kind van 5 maanden nog temidden van een kleine, beangstigde groep inwoners uit het zwaar getroffen Nieuwe Tonge op Flakkee, op een klein stukje dijk, temidden van aanspoelende dierencadavers en lijken wachtend op redding. De dag daarna zat het kleine gezin behouden en droog in de goed verwarmde huiskamer van de fam. Vromen in de Voccartstraat te Kerkrade. Deze redding heeft het gezin van Zielst-Westdijk enkel te danken aan het feit, dat een Belgische piloot met zijn helicoptère terug moest vliegen naar Woensdrecht om benzine te tanken en deze het onverantwoord vond met een lege „kist" terug te vliegen. Hij streek Woensdagmiddag om half vier neer op de dijk bij Nieuwe Tonge. Korte tijd later landde het gezin van Zielst in Woensdrecht en enkele uren daarna zaten zij reeds in de trein, op weg naar Kerkrade, waar een broer van de vrouw woont en waar zij om half twaalf Woensdagavond arriveerden.

Drie dagen en drie nachten had 't gezin op zolder gehuisd en zij werden net op tijd gered. Want het water had de fundering reeds weggespoeld en de muren vingen aan met scheuren. Een van de meest getroffen gebieden zijn de dorpen Oude en Nieuwe Tonge op Flakkee, waar rond 400 mensen het leven hebben gelaten. Wat voor vreselijke drama's zich hier hebben afgespeeld, laat zich met geen pen beschrijven.

„Als een muur kwam het water op ons af", zo vertelt Theunis van Zielst. De binnendijken sloegen stuk voor stuk weg. Drie op de dijk gelegen huizen spoelden met gezinnen en al weg. Tijdens de evacuatie reden 5 auto's, vol geladen met vrouwen en kinderen over de dijk. Toen wegens motorpech aan een der wagens gestopt moest worden, spoelde de dijk plotseling weg en verdwenen auto's en vrouwen en kinderen in de golven. Alleen 2 chauffeurs en een vrouw met kind konden worden gered.

Een 92-jarige dove en blinde vrouw, die niet meer kon zitten, werd buiten aan een hefschroefvliegtuig vast gebonden en zo vervoerd. Meerdere personen werden weerszij aan helicoptères vastgebonden en vlogen zo over de watervlakte. In de buurt van Oude Tonge liep een man vol vreugde op een pas geland hefschroefvliegtuig toe. Van blijdschap lette hij niet op de ronddraaiende schroef aan de staart. Hij werd door midden gezaagd.....

Men vond een kind op zolder, blauw van het schreeuwen. De moeder was weggespoeld en de vader was doodziek in een ziekenhuis opgenomen. Een vrouw, die 3 dagen tevoren was bevallen, zag haar kind sterven van kou en hield het lijkje tegen haar lichaam vast. Op de dijk werd een vrouw krankzinnig. Aan bomen en heggen hingen lijken. Een kinderlijkje hing aan het ijzeren hek van het kerkhof. Voedsel had men nog in Nieuwe Tonge, maar aan drinkwater had men gebrek. In autobanden gestoken bussen met water werden door vliegtuigen afgeworpen. Gevlucht voor het water kwamen mensen spiernaakt de dijk opgerend. Mannen liepen rond in vrouwenkleren en vrouwen in mannenkleren. Zo gaat het trieste verhaal van Theunis van Zielst maar verder.

Doch al deze tragische scènes worden even vergeten, nu het getroffen gezin veilig in Kerkrade zit en de goedheid en naastenliefde ondergaat van de bevolking in deze uiterste Zuid-Oosthoek van Nederland. Toen wij dit eerste geëvacueerde gezin in Kerkrade verlieten, werden kledingstukken en ander bruikbaar huisraad reeds door helpende Kerkradenaren afgeleverd.

Afb. 21: Het jonge gezin Van Zielst uit het zwaar getroffen Nieuwe Tonge dat in Kerkrade bij de familie Vromen werd opgevangen was aan de dood ontsnapt. [*Limburgsch Dagblad*, 7 februari 1953; Collectie SHCL]

De Watersnoodramp was wereldnieuws. Uit alle windstreken kwam hulp. Die liep ook via persoonlijke contacten. Zo boden buitenlandse vrienden van mijnwerkers financiële hulp aan.

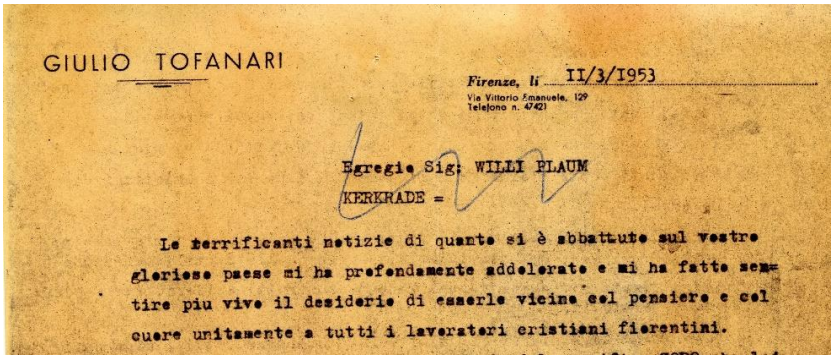

GIULIO TOFANARI

Firenze, li II/3/1953

Via Vittorio Emanuele, 129
Telefono n. 47421

Egregio Sig: WILLI PLAUM
KERKRADE =

Le terrificanti notizie di quanto si è abbattuto sul vostro glorioso paese mi ha profondamente addolorato e mi ha fatto sentire piu vivo il desiderio di esserle vicino col pensiero e col cuore unitamente a tutti i lavoratori cristiani fiorentini.

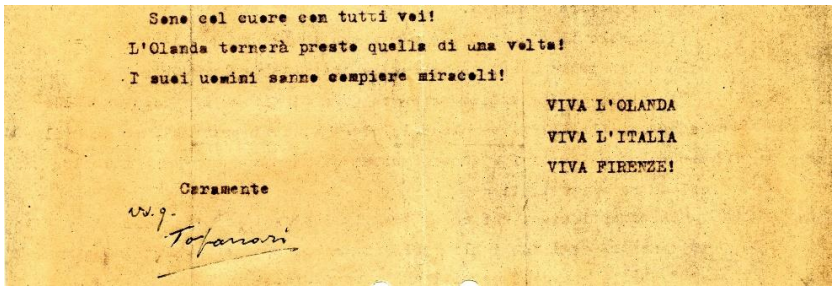

Sono col cuore con tutti voi!
L'Olanda tornerà presto quella di una volta!
I suoi uomini sanno compiere miracoli!

VIVA L'OLANDA
VIVA L'ITALIA
VIVA FIRENZE!

Caramente
w.g.
Tofanari

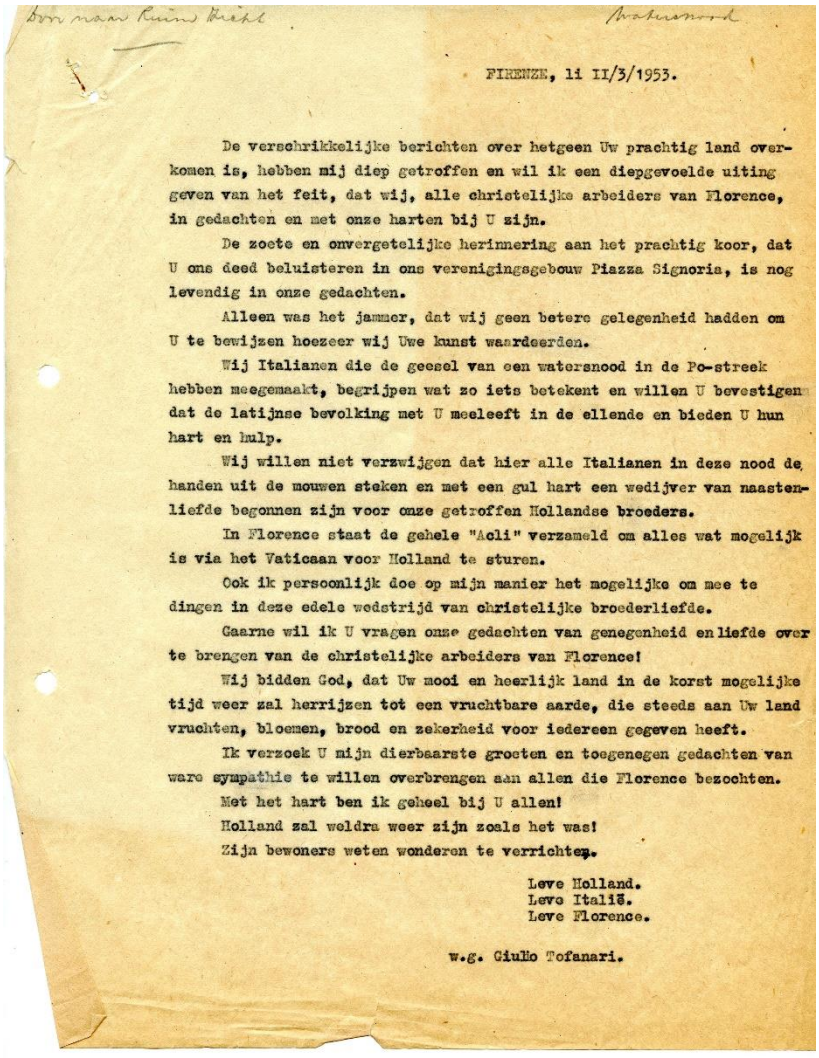

Door naar Ruim Licht

Watersnood

FIRENZE, li II/3/1953.

De verschrikkelijke berichten over hetgeen Uw prachtig land overkomen is, hebben mij diep getroffen en wil ik een diepgevoelde uiting geven van het feit, dat wij, alle christelijke arbeiders van Florence, in gedachten en met onze harten bij U zijn.

De zoete en onvergetelijke herinnering aan het prachtig koor, dat U ons deed beluisteren in ons verenigingsgebouw Piazza Signoria, is nog levendig in onze gedachten.

Alleen was het jammer, dat wij geen betere gelegenheid hadden om U te bewijzen hoezeer wij Uwe kunst waardeerden.

Wij Italianen die de geesel van een watersnood in de Po-streek hebben meegemaakt, begrijpen wat zo iets betekent en willen U bevestigen dat de latijnse bevolking met U meeleeft in de ellende en bieden U hun hart en hulp.

Wij willen niet verzwijgen dat hier alle Italianen in deze nood de handen uit de mouwen steken en met een gul hart een wedijver van naastenliefde begonnen zijn voor onze getroffen Hollandse broeders.

In Florence staat de gehele "Acli" verzameld om alles wat mogelijk is via het Vaticaan voor Holland te sturen.

Ook ik persoonlijk doe op mijn manier het mogelijke om mee te dingen in deze edele wedstrijd van christelijke broederliefde.

Gaarne wil ik U vragen onze gedachten van genegenheid en liefde over te brengen van de christelijke arbeiders van Florence!

Wij bidden God, dat Uw mooi en heerlijk land in de korst mogelijke tijd weer zal herrijzen tot een vruchtbare aarde, die steeds aan Uw land vruchten, bloemen, brood en zekerheid voor iedereen gegeven heeft.

Ik verzoek U mijn dierbaarste groeten en toegenegen gedachten van ware sympathie te willen overbrengen aan allen die Florence bezochten.

Met het hart ben ik geheel bij U allen!

Holland zal weldra weer zijn zoals het was!

Zijn bewoners weten wonderen te verrichten.

Leve Holland.
Leve Italië.
Leve Florence.

w.g. Giulio Tofanari.

Afb. 22: Een blijk van steun uit Italië.

[SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

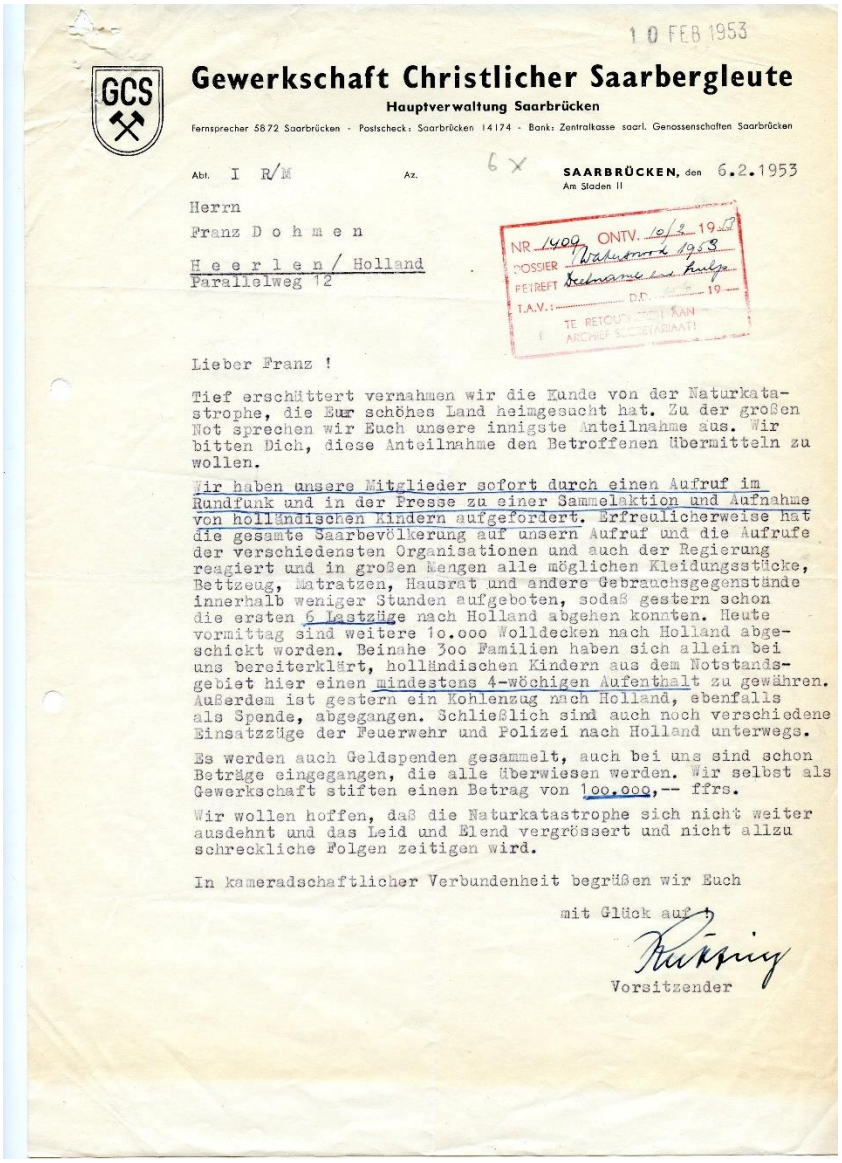

10 FEB 1953

Gewerkschaft Christlicher Saarbergleute

Hauptverwaltung Saarbrücken

Fernsprecher 5872 Saarbrücken - Postscheck: Saarbrücken 14174 - Bank: Zentralkasse saarl. Genossenschaften Saarbrücken

Abt. I R/M Az. 6 x **SAARBRÜCKEN,** den 6.2.1953
Am Staden 11

Herrn
Franz D o h m e n

H e e r l e n / Holland
Parallelweg 12

NR 1409 ONTV. 10/2 19..
DOSSIER Wakonde 1953
BETREFT Schenkung und Hilfe
T.A.V.: D.D. 19..
TE RETOURNEREN AAN ARCHIEF SECRETARIAAT

Lieber Franz !

Tief erschüttert vernahmen wir die Kunde von der Naturkatastrophe, die Euer schönes Land heimgesucht hat. Zu der großen Not sprechen wir Euch unsere innigste Anteilnahme aus. Wir bitten Dich, diese Anteilnahme den Betroffenen übermitteln zu wollen.

Wir haben unsere Mitglieder sofort durch einen Aufruf im Rundfunk und in der Presse zu einer Sammelaktion und Aufnahme von holländischen Kindern aufgefordert. Erfreulicherweise hat die gesamte Saarbevölkerung auf unsern Aufruf und die Aufrufe der verschiedensten Organisationen und auch der Regierung reagiert und in großen Mengen alle möglichen Kleidungsstücke, Bettzeug, Matratzen, Hausrat und andere Gebrauchsgegenstände innerhalb weniger Stunden aufgeboten, sodaß gestern schon die ersten 6 Lastzüge nach Holland abgehen konnten. Heute vormittag sind weitere 1o.ooo Wolldecken nach Holland abgeschickt worden. Beinahe 3oo Familien haben sich allein bei uns bereiterklärt, holländischen Kindern aus dem Notstandsgebiet hier einen mindestens 4-wöchigen Aufenthalt zu gewähren. Außerdem ist gestern ein Kohlenzug nach Holland, ebenfalls als Spende, abgegangen. Schließlich sind auch noch verschiedene Einsatzzüge der Feuerwehr und Polizei nach Holland unterwegs.

Es werden auch Geldspenden gesammelt, auch bei uns sind schon Beträge eingegangen, die alle überwiesen werden. Wir selbst als Gewerkschaft stiften einen Betrag von 1oo.ooo,-- ffrs.

Wir wollen hoffen, daß die Naturkatastrophe sich nicht weiter ausdehnt und das Leid und Elend vergrössert und nicht allzu schreckliche Folgen zeitigen wird.

In kameradschaftlicher Verbundenheit begrüßen wir Euch

mit Glück auf !

Vorsitzender

Afb. 23: De voorzitter van de Gewerkschaft Christlicher Saarbergleute *Hans Ruffing informeerde zijn collega-voorzitter Frans Dohmen van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond over het resultaat van een oproep van de vakbond om geld en goederen in te zamelen en kinderen op te vangen.*

[SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

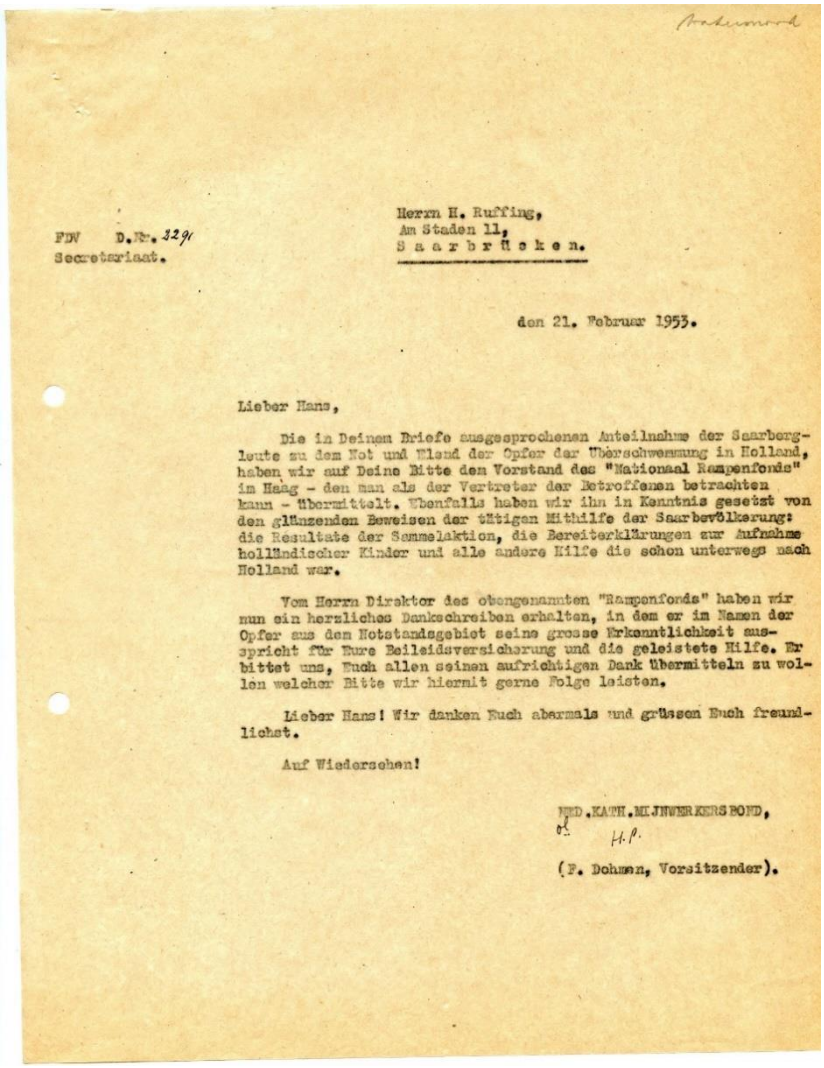

Watersnood

FDV D.Nr. 3291
Secretariaat.

Herrn H. Ruffing,
Am Staden 11,
S a a r b r ü c k e n.

den 21. Februar 1953.

Lieber Hans,

Die in Deinem Briefe ausgesprochenen Anteilnahme der Saarbergleute zu dem Not und Elend der Opfer der Überschwemmung in Holland, haben wir auf Deine Bitte den Vorstand des "Nationaal Rampenfonds" im Haag - den man als der Vertreter der Betroffenen betrachten kann - übermittelt. Ebenfalls haben wir ihn in Kenntnis gesetzt von den glänzenden Beweisen der tätigen Mithilfe der Saarbevölkerung: die Resultate der Sammelaktion, die Bereiterklärungen zur Aufnahme holländischer Kinder und alle andere Hilfe die schon unterwegs nach Holland war.

Vom Herrn Direktor des obengenannten "Rampenfonds" haben wir nun ein herzliches Dankschreiben erhalten, in dem er im Namen der Opfer aus dem Notstandsgebiet seine grosse Erkenntlichkeit ausspricht für Eure Beileidsversicherung und die geleistete Hilfe. Er bittet uns, Euch allen seinen aufrichtigen Dank übermitteln zu wollen welcher Bitte wir hiermit gerne Folge leisten.

Lieber Hans! Wir danken Euch abermals und grüssen Euch freundlichst.

Auf Wiedersehen!

NED.KATH.MIJNWERKERSBOND,
H.P.

(F. Dohmen, Vorsitzender).

Afb. 24: Dankbrief van Frans Dohmen aan Hans Ruffing.

[SHCL, EAN_0065 inv.nr. 1267]

De Watersnoodramp was een catastrofe van Bijbelse proporties. De hulp die vanuit het binnen- en buitenland geboden werd was zonder weerga. Ook in Limburg werd op talloze manieren hulp geboden, financieel, materieel en persoonlijk, bijvoorbeeld door het leveren van een bijdrage aan het herstel ter plekke of door de opvang van getroffen gezinnen.

In de maand februari stonden de dagbladen vol van de ramp. In de Limburgse kranten en bedrijfsbladen werd enthousiast bericht over de hulp die overal vanuit de provincie geboden werd. Maar het aantal berichten en de omvang van de artikelen werden allengs minder. Een goede maand na de ramp was de journalistieke aandacht verflauwd. Een jaar later ruimde het *Limburgsch Dagblad* één pagina in ter herdenking van de ramp. Maar dit neemt niet weg dat de Watersnoodramp zich in het collectieve geheugen van Nederland heeft gegrift.

Afb. 25: In 2021 richtte het Watersnood Museum in Ouwerkerk een vitrine in met materiaal over de hulp van de Limburgse mijnwerkers in 1953. [Foto's: Martin Herbergs]

Nooit heeft de Zeeuwse Leeuw zo moeten worstelen om boven te komen. Maar sterk als hij is, is het 'm gelukt, mede dankzij de steun die hem van vele kanten werd verleend. Ook zijn Limburgse broeder stak hem de helpende hand toe. We mogen er trots op zijn.

Frank Hovens

Met dank aan Martin Herbergs en Hub Kitzen.